

**Urząd Marszałkowski Województwa Wielkopolskiego
Departament Gospodarki**

**INFORMACJA
O STANIE GOSPODARKI
WOJEWÓDZTWA WIELKOPOLSKIEGO
W 2015 ROKU**

Poznań, kwiecień 2016 r.

Spis treści

Synteza sytuacji gospodarczej Polski w 2015 roku.....	s.3
Wybrane symptomy zmian w województwie wielkopolskim	s.5
Wybrane wskaźniki statystyczne województwa wielkopolskiego.....	s.7
Podmioty gospodarki narodowej w województwie wielkopolskim.....	s.9
Rynek pracy i wynagrodzenia w województwie wielkopolskim.....	s.14
Inicjatywy klastrowe w województwie wielkopolskim.....	s.19
Atrakcyjność inwestycyjna województwa wielkopolskiego	s.21
Literatura.....	s.24

SYNTEZA SYTUACJI GOSPODARCZEJ POLSKI W 2015 ROKU

Gospodarka Polski rozwijała się w 2015 r. stabilnie. Przewiduje się, że w latach 2016 i 2017 napędzany popytem krajowym realny PKB będzie rósł w szybkim tempie wynoszącym 3,5 % rocznie, czyli znacznie powyżej średniej w Unii Europejskiej. Lata dobrego wzrostu będą stanowić kontynuację długiego okresu nieprzerwanej ekspansji gospodarczej, sięgającego w przeszłość aż do 1992 r. – Polsce, jako jedynemu państwu UE, udało się uniknąć recesji podczas światowego kryzysu gospodarczego i finansowego, który wybuchł w 2007 r.

W ostatnich latach udało się uzyskać stabilność makroekonomiczną oraz trwały i silny wzrost gospodarczy. Od drugiego kwartału 2013 r. wzrost PKB w ujęciu kwartał do kwartału utrzymywał się na poziomie pomiędzy 0,6 % a 1 % . W efekcie PKB na mieszkańca wyrażony według standardów siły nabywczej (tzn. w sztucznej jednostce walutowej używanej przez Eurostat w celu wyeliminowania różnic w poziomach cen w poszczególnych krajach) wzrósł w stosunku do średniej UE-28 z poziomu 53 % w 2007 r. do 68 % w 2014 r.

Zgodnie z szacunkami GUS produkt krajowy brutto (PKB) wzrósł w 2015 r. realnie o 3,6% wobec 3,3% w 2014 r. Wzrost gospodarczy stanowił wynik dodatniej dynamiki popytu krajowego oraz nadwyżki w bilansie obrotów handlowych z zagranicą. Tempo wzrostu popytu krajowego wyniosło 3,4% wobec 4,9% w 2014 r. Wpływ tej kategorii na wielkość wzrostu PKB wyniósł 3,3 pkt proc. Wśród komponentów popytu krajowego, spożycie ogółem oraz zaliczane do niego spożycie w sektorze gospodarstw domowych wzrosły odpowiednio o 3,2% i 3,1% (rok wcześniej było to odpowiednio: 3,1% oraz 2,6%).

Niższa niż rok wcześniej była dynamika inwestycji. Będące ich miarą nakłady brutto na środki trwałe zwiększyły się o 6,1% wobec wzrostu o 9,8% w 2014 r. Wartość dodana brutto w gospodarce narodowej wzrosła o 3,4% wobec 3,3% w 2014 r. W przemyśle wzrost wyniósł 5,4%. Poza przemysłem wartość dodana zwiększyła się w sekcjach „budownictwo” (o 4,4%), „handel, naprawa pojazdów samochodowych” (o 3,1%) oraz „transport i gospodarka magazynowa” (o 0,7%).

Według opublikowanych przez GUS danych miesięcznych wzrost produkcji sprzedanej przemysłu wyniósł w grudniu 2015 r. 6,7% r/r wobec 7,8% r/r miesiąc wcześniej. Po wyeliminowaniu wpływu czynników o charakterze sezonowym produkcja sprzedana zwiększyła się o 4,0% w porównaniu z analogicznym miesiącem poprzedniego roku. Sprzedaż wzrosła w sekcji „przetwórstwo przemysłowe” (o 9,0% r/r). Spadek sprzedaży nastąpił natomiast w sekcjach „wytwarzanie i zaopatrywanie w energię elektryczną, gaz, parę wodną i gorącą wodę” (o 5,7% r/r) oraz „górnictwo i wydobywanie” (o 3,0% r/r).

W 2015 r. utrzymywała się wysoka dynamika aktywności gospodarczej. PKB wzrósł o ok. 3,6 % w ujęciu realnym – do wzrostu tego przyczyniło się głównie spożycie prywatne, natomiast w mniejszym stopniu także inwestycje. Wydatkom na spożycie prywatne sprzyjały korzystne warunki na rynku pracy i stosunkowo niskie stopy kredytowe. Szacuje się, że pozytywny wpływ miał również eksport netto. W ciągu ostatnich dwóch lat odnotowano szybki spadek bezrobocia. Na koniec 2015 r. stopa bezrobocia powróciła do poziomu odnotowywanego przed kryzysem, tj. ok. 7 %; przewiduje się, że w ciągu najbliższych dwóch lat nastąpi dalsza poprawa.

Pomimo trwającego od 2013 r. trendu wzrostowego wskaźniki zatrudnienia pozostają na stosunkowo niskim poziomie. Liczba osób zatrudnionych ogółem wyniosła około 16,2 milionów w trzecim kwartale 2015 r., co stanowi najwyższy poziom zatrudnienia, jaki

odnotowano w Polsce od 1989 r. Pomimo tych dużych postępów wskaźnik zatrudnienia w grupie wiekowej 20–64 lata – wynoszący 68,4 % – pozostawał niższy od unijnej średniej o około dwa punkty procentowe. Ta różnica jest szczególnie duża w przypadku osób po 55 roku życia, które często mają również niskie kwalifikacje. Niewielki wzrost wynagrodzeń chronił konkurencyjność Polski. W ostatnich latach wzrost płac odpowiadał zasadniczo rosnącej wydajności pracy. W efekcie umiarkowany wzrost jednostkowych kosztów pracy nie przyniósł uszczerbku konkurencyjności kosztowej Polski.

Poziom życia i stopa zatrudnienia w Polsce zbliżyły się znacząco do średniej UE, ale nadal występują pewne trudności. W 2014 roku wskaźnik PKB na mieszkańca wyrażony według standardów siły nabywczej osiągnął w Polsce poziom 68 % średniej UE (w 2007 roku wynosił 53 %). Od 2013 r. odnotowywany jest wzrost całkowitego zatrudnienia. Pomimo tych dużych postępów wskaźnik zatrudnienia jest wciąż niższy od średniej unijnej. Różnica ta wynika przede wszystkim ze znacznie mniejszego uczestnictwa w rynku pracy kobiet i osób o niskich kwalifikacjach. Kolejnym czynnikiem jest wciąż wysoki udział sektora rolnego w łącznym zatrudnieniu – zmniejsza się on bardzo powoli. Utrzymuje się też tendencja spadkowa stopy bezrobocia, która powróciła obecnie do poziomu sprzed kryzysu. Bezrobocie długotrwałe stanowi jednak około 40 % łącznego bezrobocia. Polska boryka się nadal z problemem szybkiego starzenia się społeczeństwa i relatywnie wysokim poziomem emigracji.

Ogólne perspektywy gospodarcze są w dalszym ciągu pozytywne, chociaż pojawia się ryzyko wewnętrzne. Przewiduje się, że głównym motorem wzrostu gospodarczego pozostanie spożycie prywatne, ze względu na rosnące płace, zatrudnienie i transfery fiskalne. Spodziewany jest silny wzrost inwestycji prywatnych w związku z już wysokim stopniem wykorzystania mocy produkcyjnych. Marże zysku powinny utrzymać się na wysokim poziomie. Istnieje potencjalne ryzyko, że nowy podatek od aktywów instytucji finansowych zaważy niekorzystnie na inwestycjach, jeśli w odpowiedzi na jego wprowadzenie banki podniosą oprocentowanie kredytów, aby zrekompensować koszt podatku. Zgodnie z prognozami deflacja zniknie w 2016 r., ale presja cenowa powinna utrzymać się na niskim poziomie do 2017 r. Ocenia się, że po trwającej kilka lat korekcie deficyt obrotów bieżących został niemal zlikwidowany w 2015 r. za sprawą bardzo dobrych wyników eksportu towarów, osiągniętych dzięki konkurencyjności kosztowej Polski pomimo niekorzystnej sytuacji na rynkach sąsiedzkich.

W 2015 r. odnotowano bardzo korzystne wyniki handlu zagranicznego. Wartość eksportu (178,7 mld euro) przewyższyła poziom importu (175 mld euro). Przyczyniło się to do powstania nadwyżki handlowej w wysokości 3,7 mld euro. Czynnikiem sprzyjającym dobremu wynikowi handlu zagranicznego były m.in. obniżenie cen ropy naftowej, deprecjacja waluty narodowej oraz korzystna koniunktura na rynkach zewnętrznych.

Tendencje rozwojowe gospodarki polskiej w 2015 r. zgodne były z głównymi filarami polityki gospodarczej i społecznej Unii Europejskiej – ożywieniem inwestycji, realizacją reform strukturalnych służących modernizacji gospodarek narodowych państw członkowskich oraz odpowiedzialną polityką budżetową.

Ocena sytuacji gospodarczej Polski przedstawiona w dokumencie roboczym służb Komisji Europejskiej „Sprawozdanie krajowe – Polska 2016” (dokument SWD(2016)89) pozwoliła na określenie cech charakterystycznych gospodarki polskiej w 2015 r.:

- solidny i stabilny wzrost gospodarczy dający możliwość utrzymania i poprawy stabilności finansów publicznych;

- zrównoważone stadium rozwoju gospodarczego, w którym przyrosty wydajności i trwałe wzrost są trudniejsze do osiągnięcia;
- utrzymanie stabilności sektora finansowego mającego kluczowe znaczenie w przyszłości;
- nowe poważne wyzwania stojące przed rynkiem pracy;
- istotne znaczenie inwestycji w wysokiej jakości infrastrukturze (sieci transportu oraz sieci energetycznych) dla podtrzymania potencjału wzrostu gospodarczego kraju.

WYBRANE SYMPTOMY ZMIAN W WOJEWÓDZTWIE WIELKOPOLSKIM

W IV kwartale 2015 r. w województwie wielkopolskim zbiorowość aktywnych zawodowo liczyła 1327 tys. osób, tj. o 6,7% mniej niż w analogicznym kwartale 2014 r. Biernych zawodowo było 972 tys., co w skali roku oznacza spadek o 8,0%, natomiast liczba bezrobotnych wynosiła 65 tys., czyli o 36,9% mniej niż w IV kwartale 2014 r. Udział bezrobotnych w strukturze aktywnych zawodowo w IV kwartale 2015 r. ukształtował się na poziomie 4,9%, czyli o 2,3 p.proc. mniej niż w analogicznym kwartale 2014 r. Zbiorowość pracujących, licząca 1261 tys. osób, w odniesieniu do IV kwartału 2014 r. zmniejszyła się o 4,4%. Relacja osób niepracujących do pracujących polepszyła się w ujęciu rocznym – w IV kwartale 2015 r. w województwie wielkopolskim na 1000 pracujących przypadało 822 niepracujących (845 w miastach i 797 na wsi), podczas gdy w IV kwartale 2014 r. – 879 (odpowiednio 931 i 821). *W kraju współczynnik ten ukształtował się na poziomie 902 wobec 934 w analogicznym okresie 2014 r.*

Współczynnik aktywności zawodowej przyjmuje zróżnicowane wartości w zależności od płci. W IV kwartale 2015 r. współczynnik ten w zbiorowości kobiet kształtował się na poziomie 49,2%, podczas gdy w przypadku mężczyzn wynosił 66,8%. Dystans dzielący te dwie wielkości sięgał 17,6 p.proc. i w skali roku zmniejszył się o 2,5 p.proc. Mniej zróżnicowane były wartości współczynnika aktywności zawodowej ludności w miastach i na wsi (odpowiednio 56,6% wobec 59,0%). W stosunku do IV kwartału 2014 r. wskaźnik dla ludności miejskiej zwiększył się o 0,7 p.proc., a dla ludności wiejskiej zmniejszył się o 0,1 p.proc.

W IV kwartale 2015 r. w województwie wielkopolskim liczba pracujących wynosiła 1261 tys., tj. o 58 tys. (o 4,4%) mniej niż w analogicznym kwartale 2014 r. (wśród mężczyzn spadek liczby pracujących wyniósł 6,0%, natomiast w grupie kobiet o 2,1%). W badanej zbiorowości większość stanowili mężczyźni; w IV kwartale 2015 r. ich udział kształtował się na poziomie 56,4% (57,3% w IV kwartale 2014 r.). Liczba pracujących mieszkańców wsi w skali roku zmniejszyła się o 7,3%, a liczba pracujących w miastach – o 1,9%. Osoby w wieku produkcyjnym stanowiły 96,8% zbiorowości pracujących.

W IV kwartale 2015 r. w województwie wielkopolskim pracujący stanowili 54,8% ogółu ludności w wieku 15 lat i więcej; w porównaniu z analogicznym okresem 2014 r. oznacza to wzrost o 1,6 p.proc. (*w kraju 52,6%, wzrost o 0,9%. w porównaniu z IV kwartałem 2014 r.*). Podobnie jak w poprzednich okresach, w IV kwartale 2015 r. w strukturze pracujących według statusu zatrudnienia dominowali pracownicy najemni, czyli osoby zatrudnione na podstawie stosunku pracy, którzy w liczbie 1001 tys. stanowili 79,4% ogółu pracujących (77,6% w IV kwartale 2014 r.). W większości (76,3%) byli oni zatrudnieni przez pracodawców z sektora prywatnego.

W grudniu 2015 r. wartość produkcji sprzedanej przemysłu w województwie wielkopolskim wyniosła 12481,1 mln zł (w cenach bieżących), tj. o 16,8% więcej w porównaniu z grudniem 2014 r. (przed rokiem odnotowano spadek wartości sprzedaży w ujęciu miesięcznym o 7,3%,

ale wzrost w stosunku rocznym - o 6,8%). W grudniu 2015 r. wzrost wartości produkcji sprzedanej w ujęciu rocznym odnotowały jednostki zajmujące się przetwórstwem przemysłowym (o 18,8%) oraz dostawą wody; gospodarowaniem ściekami i odpadami; rekultywacją (o 4,1%).

Zmniejszyła się natomiast sprzedaż realizowana przez przedsiębiorstwa górnictwa oraz wydobywania (o 15,2%), a także wytwarzania i zaopatrywania w energię elektryczną, gaz, parę wodną i gorącą wodę (o 9,1%).

Na niższym poziomie klasyfikacji PKD wzrost wartości sprzedaży w skali roku odnotowały 22 spośród 31 działów przemysłu. Wartość sprzedaży zwiększyła się m.in. w przedsiębiorstwach zajmujących się produkcją: pojazdów samochodowych, przyczep i naczep (o 51,9%), urządzeń elektrycznych (o 49,8%), wyrobów z metali (o 15,6%) i mebli (o 14,9%). Spadek sprzedaży dotyczył m.in. wytwarzania i zaopatrywania w energię elektryczną, gaz, parę wodną i gorącą wodę (o 9,1%), a także produkcji: wyrobów z drewna, korka, słomy i wikliny (o 8,8%), wyrobów z pozostałych mineralnych surowców niemetalicznych (o 5,5%) oraz maszyn i urządzeń (o 5,4%). W działalności przemysłowej zdecydowanie dominowały trzy działy: produkcja artykułów spożywczych (20,3% wartości produkcji sprzedanej przemysłu całego województwa wobec 22,5% w grudniu poprzedniego roku), produkcja pojazdów samochodowych, przyczep i naczep (18,1% wobec 13,4% przed rokiem) oraz produkcja urządzeń elektrycznych (10,4% wobec 8,1% w grudniu 2014 r.).

Wartość produkcji sprzedanej przemysłu wypracowana w całym 2015 r. roku wyniosła 140100,8 mln zł (w cenach bieżących) i była o 3,9% większa (w cenach stałych) niż w 2014 r. (przed rokiem wzrost sprzedaży wyniósł 5,5%).

Wzrost wartości produkcji sprzedanej odnotowano w przetwórstwie przemysłowym (o 4,6%) oraz dostawie wody; gospodarowaniu ściekami i odpadami; rekultywacji (o 2,5%). Zmniejszyła się wartość sprzedaży w górnictwie i wydobywaniu (o 15,5%) oraz wytwarzaniu i zaopatrywaniu w energię elektryczną, gaz, parę wodną i gorącą wodę (o 4,3%).

Produkcja sprzedana przemysłu przeliczona na jednego zatrudnionego w całym roku 2015 wyniosła 454,1 tys. zł (w cenach bieżących) i w ciągu roku zwiększyła się o 1,0% (w cenach stałych), przy wzroście przeciętnego zatrudnienia o 2,8% oraz przeciętnego miesięcznego wynagrodzenia o 2,9%.

Wartość produkcji sprzedanej budownictwa w województwie w grudniu 2015 r. wyniosła 2251,3 mln zł (w cenach bieżących) i była o 8,3% mniejsza od osiągniętej przed rokiem. W grudniu 2014 r. wartość sprzedaży wzrosła tak w skali miesiąca (o 50,4%) oraz rocznym (o 11,8%).

Wydajność pracy w budownictwie w 2015 r., mierzona wartością produkcji sprzedanej na jednego zatrudnionego w tej sekcji, wyniosła 527,7 tys. zł (wzrost roczny o 12,1%, przy spadku zatrudnienia o 5,6% i wzroście przeciętnego miesięcznego wynagrodzenia o 4,7%). Produkcja budowlano - montażowa, która w 2015 r. wyniosła 9088,4 mln zł, stanowiła 47,7% wartości sprzedaży sekcji budownictwo, tj. o 0,6 p.proc. więcej niż przed rokiem. Wartość produkcji sprzedanej budownictwa w roku 2015 wyniosła 19044,9 mln zł, o 5,8% więcej niż przed rokiem (2014 r. zanotowano podobny wzrost wartości – o 5,9%). W ciągu roku wartość produkcji budowlano - montażowej zwiększyła się średnio o 7,2% (przed rokiem o 1,0%). W całym roku 2015 w produkcji budowlano - montażowej dominowały przedsiębiorstwa, dla których głównym rodzajem działalności była budowa obiektów inżynierii lądowej i wodnej (41,9%).

WYBRANE WSKAŹNIKI STATYSTYCZNE WOJEWÓDZTWA WIELKOPOLSKIEGO

(miejsce w skali kraju)

Liczba ludności wg stanu 30.06.2015 r.

- 1) województwo mazowieckie – 5340 800
- 2) województwo śląskie – 4577 900
- 3) województwo wielkopolskie – 3473 900**
- 4) województwo małopolskie – 3370 700
- 5) województwo dolnośląskie – 2905 300

Liczba podmiotów gospodarki narodowej wg stanu 31.12.2015 r.

- 1) województwo mazowieckie – 766 030 (18,01% ogółu w kraju)
- 2) województwo śląskie – 465 779 (11,21% ogółu w kraju)
- 3) województwo wielkopolskie – 409 865 (9,81% ogółu w kraju)**
- 4) województwo małopolskie – 363 883 (8,66% ogółu w kraju)
- 5) województwo dolnośląskie – 357 102 (8,52% ogółu w kraju)

Liczba spółek handlowych (w tym: z udziałem kapitału zagranicznego)

wg stanu 31.12.2015 r.

- 1) województwo mazowieckie – 142 530 (33 919)
- 2) województwo śląskie – 47 907 (6 830)
- 3) województwo wielkopolskie – 45 060 (7 127)**
- 4) województwo dolnośląskie – 37 463 (7 578)
- 5) województwo małopolskie – 36 683 (5 112)

Przeciętne zatrudnienie w sektorze przedsiębiorstw w grudniu 2015 r.

- 1) województwo mazowieckie – 1 365 500 osób
- 2) województwo śląskie – 716 600 osób
- 3) województwo wielkopolskie – 668 900 osób**
- 4) województwo dolnośląskie – 449 500 osób
- 5) województwo małopolskie – 443 400 osób

Liczba osób fizycznych prowadzących działalność gospodarczą wg stanu 31.12.2015 r.

(bez osób fizycznych prowadzących wyłącznie indywidualne gospodarstwo rolne)

- 1) województwo mazowieckie – 503 036 osób (16,92% ogółu w kraju)
- 2) województwo śląskie – 334 531 osób (11,25% ogółu w kraju)
- 3) województwo wielkopolskie – 300 484 osób (10,11% ogółu w kraju)**
- 4) województwo małopolskie – 265 355 osób (8,92% ogółu w kraju)
- 5) województwo dolnośląskie – 235 346 osób (7,91% ogółu w kraju)

Stopa bezrobocia rejestrowanego (liczba bezrobotnych) w grudniu 2015 r.

- 1) województwo wielkopolskie – 6,2% (93 300 os.)**
- 2) województwo śląskie – 8,2% (148 500 os.)
- 3) województwo mazowieckie – 8,4% (216 500 os.)
województwo małopolskie – 8,4% (119 600 os.)
- 4) województwo dolnośląskie – 8,6% (99 950 os.)
- 5) województwo pomorskie – 9,0% (77 700 os.)

Przeciętne miesięczne wynagrodzenie w sektorze przedsiębiorstw w grudniu 2015 r.

- 1) województwo śląskie – 5347,33 zł
- 2) województwo mazowieckie – 5235,49 zł
- 3) województwo dolnośląskie – 4692,39 zł
- 4) województwo małopolskie – 4120,70 zł
- 5) województwo wielkopolskie – 3906,91 zł**

Wielkość nakładów inwestycyjnych w przedsiębiorstwach powyżej 49 zatrudnionych w grudniu 2015 r. (w cenach bieżących narastających bez VAT)

- (1) województwo mazowieckie – 47 791,1 mln zł
- (2) województwo śląskie – 14 432,0 mln zł
- (3) województwo dolnośląskie – 13 576,9 mln zł
- (4) województwo wielkopolskie – 12 845,8 mln zł**
- (5) województwo łódzkie – 10 692,5 mln zł

Udział województwa wielkopolskiego w tworzeniu PKB (2013)

- 1) województwo mazowieckie – 22,1% (366 051 mln zł)
- 2) województwo śląskie – 12,4% (205 386 mln zł)
- 3) województwo wielkopolskie – 9,6% (159 784 mln zł)**
- 4) województwo dolnośląskie – 8,5% (140 788 mln zł)
- 5) województwo małopolskie – 7,7% (127 538 mln zł)

**PKB województwa wielkopolskiego w kwotach bezwzględnych/na osobę
(dane odnoszące się do 2013 r. skorygowane przez US w Poznaniu w grudniu 2015 r.)**

2009: 127,3 mld zł / 37 424 zł
2010: 131,8 mld zł / 38 629 zł
2011: 142,2 mld zł / 41 285 zł
2012: 150,3 mld zł / 43 425 zł
2013: 159,7 mld zł / 46 135 zł

**PKB województwa wielkopolskiego w porównaniu z wybranymi regionami partnerskimi
(dane odnoszące się do 2014 r./ * dane szacunkowe 2013 r.)**

Żupania Vukovarsko-Srijemska (Chorwacja): 1,006 mld €
Hrabstwo Västernorrland (Szwecja): 9,208 mld €
Hrabstwo Västerbotten (Szwecja): 9,436 mld €
Hrabstwo Nottinghamshire (Wielka Brytania): 27,280 mld €
Prowincja Hainaut (Belgia): 30,797 mld €
Region Marche (Italia): 39,541 mld €
Wielkopolska: 39,811 mld €
Brandenburgia (Niemcy): 62,150 mld €
Bretania (Francja): 87,752 mld €
Północna Brabancja (Niderlandy): 100,261 mld €
Region Emilia-Romania (Italia): 143 218 €
Hesja (Niemcy): 251,517 mld €
Dolna Saksonia (Niemcy): 254,659 mld €

PODMIOTY GOSPODARKI NARODOWEJ W WOJEWÓDZTWIE WIELKOPOLSKIM

Jednym z istotnych czynników rozwoju regionu jest jego potencjał ekonomiczny. Znaczącym komponentem tego potencjału są podmioty gospodarki narodowej, których liczebność, struktura i działalność determinują poziom rozwoju regionalnego.

W dniu 31.12.2015 r. w rejestrze REGON dla województwa wielkopolskiego ujętych było 409 865 podmiotów gospodarki narodowej bez osób fizycznych prowadzących gospodarstwa indywidualne w rolnictwie. W ciągu roku kalendarzowego ich liczba zwiększyła się o 5 446 podmiotów (1,3% wobec 1,6% w skali całego kraju). W stosunku do 2010 r. odnotowano ich wzrost o 9,2% (w kraju o 7,0%). Podmioty zarejestrowane w województwie wielkopolskim stanowiły, podobnie jak przed rokiem, 9,8% wszystkich podmiotów gospodarki narodowej w Polsce (9,6% w 2010 r.). Najwięcej podmiotów w 2015 r. zarejestrowanych było na terenie miasta Poznania (108,8 tys.) i powiecie poznańskim (55,9 tys.). Stanowiły one odpowiednio 26,6% i 13,6% zarejestrowanych ogółem w województwie. Najmniej podmiotów gospodarki narodowej jako swą siedzibę wskazywało powiat międzychodzki (3,6 tys./0,9% ogółu podmiotów).

W ogólnej liczbie podmiotów wpisanych do rejestru REGON w województwie wielkopolskim znajdowało się 109 381 osób prawnych i jednostek organizacyjnych nie posiadających osobowości prawnej oraz 300 848 osób fizycznych prowadzących działalność gospodarczą. Liczba osób prawnych oraz jednostek organizacyjnych nie posiadających osobowości prawnej w porównaniu z 2014 r. powiększyła się o 5744 (5,54%), natomiast liczba osób fizycznych prowadzących działalność gospodarczą zmniejszyła się o 298 osób. W województwie wielkopolskim dominuje sektor prywatny - w końcu 2015 roku należało do niego 400 200 podmiotów gospodarki narodowej (97,6%). Większość podmiotów prywatnych stanowiły osoby fizyczne prowadzące działalność gospodarczą (75,1%), których liczebność (300,5 tys.) w ciągu roku zmniejszyła się o 0,1%, ale wzrosła o 2,9% w porównaniu z 2010 r.

Osoby fizyczne najczęściej zajmowały się handlem; naprawą pojazdów samochodowych (27,4%), budownictwem (14,9%) oraz działalnością profesjonalną, naukową i techniczną (10,6%). Wśród osób fizycznych prowadzących działalność gospodarczą dominują mikroprzedsiębiorstwa. W 2015 r. ich udział, podobnie jak przed rokiem, ukształtował się na poziomie 98,6% (98,0% w 2010 r.).

Natomiast w sektorze publicznym w końcu 2015 r. było 9,7 tys. jednostek, tj. 2,4% ogółu podmiotów (podobnie jak przed rokiem; w 2010 r. 2,6%). Wśród jednostek tego sektora 45,4% prowadziło działalność w zakresie edukacji, a 25,1% w obsłudze rynku nieruchomości. W sektorze publicznym przeważają mikroprzedsiębiorstwa (60,5%) i małe przedsiębiorstwa (27,9%).

W zbiorowości zarejestrowanych podmiotów gospodarki narodowej w województwie wielkopolskim przeważają jednostki mikro (do 9 pracujących). W 2015 r. stanowiły one 95,3% ogółu jednostek - o 0,1 p.proc. więcej niż w 2014 r. (95,2%) i o 0,8 p.proc. więcej niż w 2010 r. (94,5%). Udział podmiotów małych (10-49 pracujących) wyniósł, podobnie jak przed rokiem, 3,9% i był o 0,7 p.proc. mniejszy niż w 2010 r. Podmioty średnie (50-249 pracujących) i duże (powyżej 250 pracujących) stanowiły odpowiednio 0,7% i 0,1% ogółu podmiotów.

W 2015 r. nastroje wśród wielkopolskich mikro i małych przedsiębiorców były zdecydowanie pozytywne. Ogólny Wskaźnik Koniunktury Mikro i Małych Firm (OWK) pozostał na poziomie 99 punktów. To najlepszy historycznie wynik i wzrost w ujęciu rocznym o 2 p. Nastroje

wielkopolskich przedsiębiorców były zdecydowanie lepsze niż średnio w kraju (98 p.). Najbardziej optymistyczne tendencje wykazywały mikro i małe firmy w podregionie pilskim – 100,2 p. Na przeciwległym biegunie znalazł się podregion koniński – średnia ocena wyniosła 97 p.

Ogólny Wskaźnik Koniunktury (OWK) stanowi wypadkową ośmiu obszarów: ogólna sytuacja gospodarcza, sytuacja branży i firmy, przychody i wynik finansowy firmy, zatrudnienie, oczekiwanie na zapłatę, dostęp do środków finansowania. Prawie wszystkie wymienione obszary w województwie wielkopolskim ocenione zostały w analizach ekonomicznych wyżej niż średnio w kraju – szczególnie ogólna sytuacja gospodarcza. Wyjątek stanowił jedynie wynik finansowy, który został oceniony gorzej niż średnio w kraju.

Wielkopolscy mikro i mali przedsiębiorcy inwestowali zdecydowanie chętniej niż ich krajowi sąsiedzi. 48% potwierdziło prowadzenie inwestycji w 2015 r. (średnia krajowa była niższa: 46% firm). W porównaniu z ubiegłym rokiem odsetek inwestycji pozostał bez zmian. Rotacja nastąpiła jedynie wewnątrz regionu. Co drugi właściciel firmy z podregionu pilskiego (wzrost o 7 p.p. w ujęciu rocznym) oraz z Poznania (wzrost w ujęciu rocznym o 11 p.p.) podjął się działań inwestycyjnych w 2015 r. W podregionie konińskim firmy inwestują rzadziej niż średnio w kraju (42%). Już tradycyjnie, w perspektywach na rok 2016, wydatki mają spaść aż o 10 p.p., do podobnego poziomu jak średnio w kraju. Największy spadek inwestycji, prognozowały mikro i małe przedsiębiorstwa z Poznania: 32% z nich zamierza inwestować. Większość inwestycji (86%) stanowią wydatki do 100 tys. złotych.

Sporządzony przez Banku Pekao SA doroczny „Raport o sytuacji mikro i małych firm w roku 2015” pokazał, że odsetek eksporterów w Wielkopolsce był niższy o 3 p.p. od średniej krajowej i wynosi 13%. W porównaniu z 2014 r. odsetek eksporterów wzrósł o 1 p.p. Wyraźnie najlepszy wynik (podobnie jak w ubiegłym roku) uzyskał podregion pilski oraz Poznań (16%). Najrzadziej eksportowali mikro i mali właściciele firm z podregionu konińskiego (7% ankietowanych). W kwestii innowacyjności wielkopolscy mikro i mali przedsiębiorcy wpisali się w wynik średni dla kraju. Innowacje produktowe wprowadziło tam w 2015 r. 26% firm, natomiast procesowe – 17%. Właściciele firm z podregionów: pilskiego, kaliskiego oraz poznańskiego zadeklarowali najwięcej działań na rzecz wprowadzenia innowacyjnych rozwiązań. W Poznaniu aż 7% firm sektora MMŚP deklaroowało finansowanie innowacji dotacjami z Unii Europejskiej. Głównym źródłem finansowania działalności gospodarczej pozostawały środki własne – 73% (Polska – 74%).

W województwie wielkopolskim najbardziej dynamicznie rozwijają się spółki handlowe. Według stanu w dniu 31.12.2015 r. zarejestrowanych było 45 060 takich jednostek – o 4 574 więcej (+8,1%) niż przed rokiem. W ogólnej liczbie podmiotów gospodarki narodowej województwa spółki handlowe stanowiły 10,9% (wzrost o +1,0% w porównaniu do ubiegłego roku). O 4,9% wzrosła również liczba spółek z udziałem kapitału zagranicznego – 7 127 (2014: 6 983).

Najliczniejszą grupą podmiotów gospodarki narodowej pozostawały osoby fizyczne prowadzące działalność gospodarczą. W porównaniu z poprzednim rokiem ich liczba jednak zmniejszyła się o 481 i w końcu grudnia 2015 roku wyniosła 300 266 (w samym IV kwartale 2015 r. z rejestru działalności gospodarczej wyrejestrowanych zostało 1 766 osób).

Liczną grupą podmiotów w rejestrze REGON stanowią spółki cywilne. W końcu 2015 roku w województwie wielkopolskim było zarejestrowanych 25 689 takich jednostek (57,0% ogółu

spółek handlowych oraz 6,3% wszystkich zarejestrowanych podmiotów gospodarki narodowej. W porównaniu z rokiem 2014 liczba spółek cywilnych wzrosła o 214 (+1,0%).

Na tym samym poziomie pozostawała liczba przedsiębiorstw państwowych: według stanu w dniu 31.12.2015 roku w rejestrze REGON dla województwa wielkopolskiego pozostawało nadal 14 (13 przemysłowych i 1 budowlane) spośród 160 przedsiębiorstw państwowych funkcjonujących w kraju. Wśród spółdzielni, których liczba wzrosła nieznacznie (+1,0%), dominowały trzy sektory: handlu; naprawy pojazdów samochodowych, obsługi rynku nieruchomości oraz rolnictwa, leśnictwa, łowiectwa i rybactwa.

Najwięcej podmiotów gospodarki narodowej zarejestrowanych w województwie wielkopolskim zadeklarowało prowadzenie działalności handlowej i usługowej. W końcu 2015 r. w wojewódzkim rejestrze REGON zarejestrowanych było 105 188 podmiotów należących do sekcji handel; naprawa pojazdów samochodowych, co stanowiło 25,6% ogółu zarejestrowanych podmiotów.

Działalność związaną z budownictwem prowadziło 51 997 jednostki, czyli 12,7% ogółu zarejestrowanych podmiotów. Przetwórstwem przemysłowym zajmowało się natomiast 42 110 podmiotów (10,3% ogólnej liczby zarejestrowanych podmiotów).

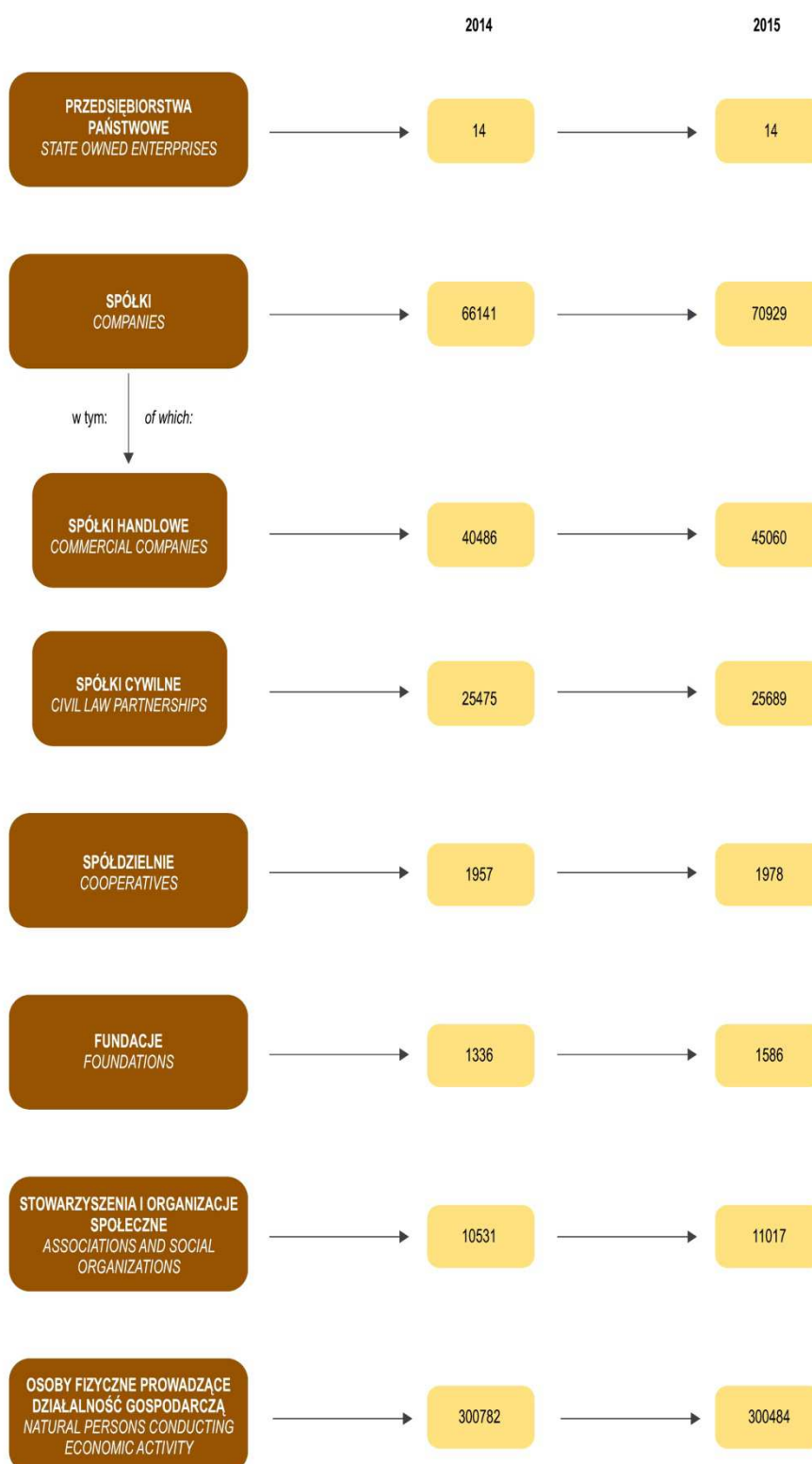
Systematycznie rosnącą grupę podmiotów gospodarki narodowej w województwie wielkopolskim stanowiły w 2015 r. jednostki, które jako podstawowy rodzaj działalności wskazały działalność profesjonalną, naukową i techniczną. Sekcja obejmowała 39 831 podmiotów wpisanych do rejestru REGON (czyli 9,7%).

W 2015 r. z rejestru REGON dla województwa wielkopolskiego wyrejestrowano łącznie 29,8 tys. podmiotów (o 4,2% więcej niż przed rokiem). Wśród wykreślanych jednostek dominują osoby fizyczne prowadzące działalność gospodarczą (94,2% w 2015 r.). Podmioty wykreślone w ciągu roku prowadziły działalność głównie w ramach: handlu; naprawy pojazdów samochodowych (29,9% ogółu wykreślonych jednostek), budownictwa (18,1%), działalności profesjonalnej, naukowej i technicznej (8,1%) oraz przetwórstwa przemysłowego (7,8%). Najwięcej wyrejestrowań podmiotów odnotowano w Poznaniu (6,9 tys., tj. 23,2% ogółu) i powiecie poznańskim (4,5 tys., tj. 15,1%), natomiast najmniej w powiecie międzychodzkiem (0,3 tys., tj. 0,9%). Stosunek liczby podmiotów wykreślonych z rejestru do jednostek nowo rejestrowanych w 2015 r. w województwie wielkopolskim wynosił 83,7% wobec 81,1% przed rokiem i 58,6% w 2010 r. Pod względem liczby podmiotów nowo zarejestrowanych (35602) województwo wielkopolskie zajęło 3. miejsce w skali kraju po województwach mazowieckim oraz śląskim, wyprzedzając równocześnie województwa małopolskie i dolnośląskie.

Wartość wskaźnika względnego przyrostu netto (stosunku różnicy między liczbą podmiotów nowo zarejestrowanych i wyrejestrowanych do liczby ludności na terenie jednostki samorządu terytorialnego) ukształtowała się w 2015 r. w województwie wielkopolskim na poziomie 17 podmiotów na 10 tys. ludności wobec 19 przed rokiem oraz 46 w 2010 r. Największy względny przyrost netto liczby podmiotów odnotowano w Poznaniu (46 podmiotów na 10 tys. ludności) oraz w powiatach wągrowieckim i słupeckim (26), natomiast ujemny przyrost wystąpił w Koninie (minus 9 podmiotów na 10 tys. ludności) oraz Kaliszu (minus 5).

Struktura terytorialna zbiorowości jednostek ujętych w rejestrze REGON modyfikowana była na skutek zmiany lokalizacji podmiotów gospodarki narodowej. W odniesieniu do osób prawnych i jednostek organizacyjnych niemających osobowości prawnej oznaczało to zmianę adresu siedziby organu zarządzającego, a dla osób fizycznych – zmianę adresu miejsca zamieszkania.

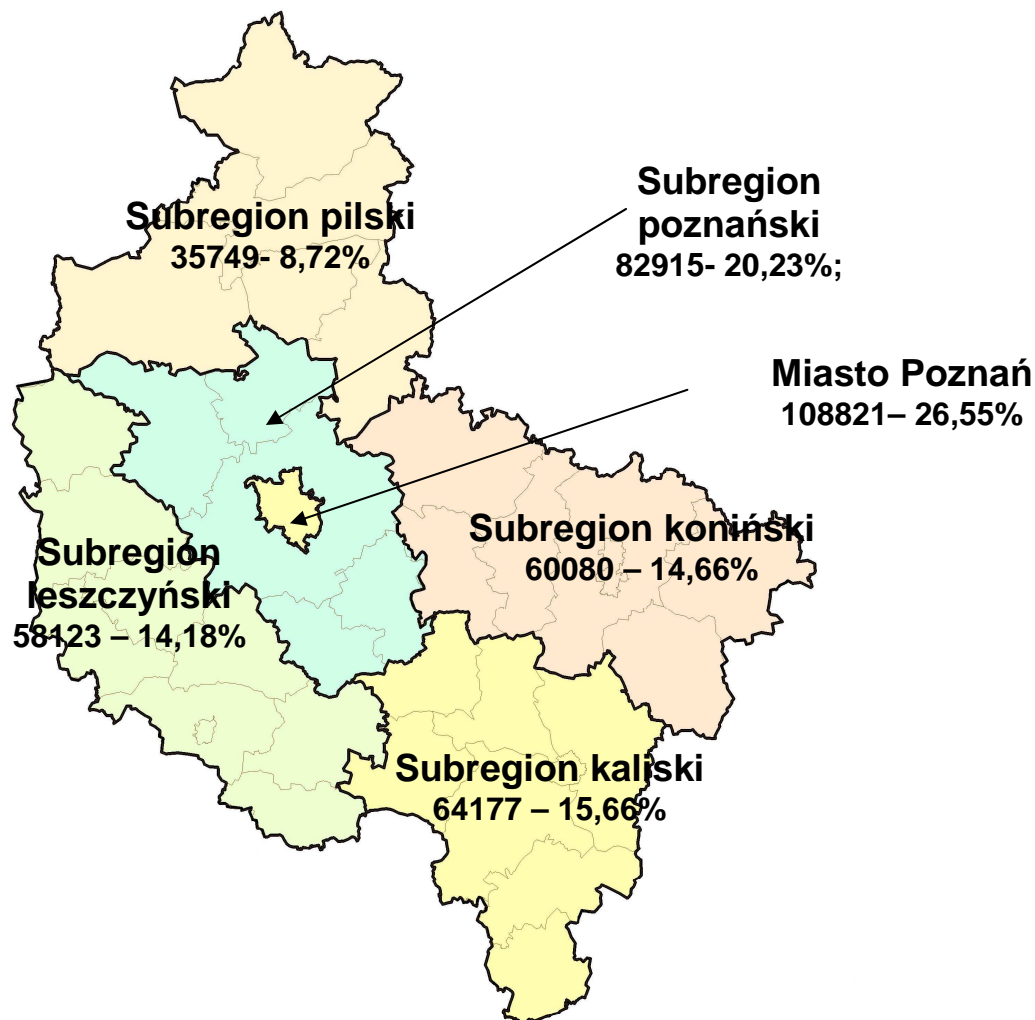
Podmioty gospodarki narodowej w województwie wielkopolskim wg wybranych form prawnych (31.12.2014 r. > 31.12.2015 r.)

Podmioty gospodarki narodowej w rejestrze REGON według sekcji PKD

Wyszczególnienie	Ogółem	Osoby prawne i jednostki organizacyjne niemające osobowości prawnej	Osoby fizyczne prowadzące działalność gospodarczą
<i>Stan 31.12.2014</i>			
Stan 31.12.2015			
OGÓŁEM	404419 409865	103637 109381	300782 300484
Rolnictwo, leśnictwo, łowiectwo i rybactwo	11215 11354	2116 2175	9099 9179
Przemysł	41667 42110	11417 11891	30250 30219
Budownictwo	51377 51997	6853 7359	44524 44638
Handel/naprawa pojazdów samochodowych	106556 105188	21976 22885	84580 82303
Transport i gospodarka magazynowa	23677 24172	2624 2947	21053 21225
Zakwaterowanie i gastronomia	9484 9639	2324 2470	7160 7169
Informacja i komunikacja	11629 12553	3809 4313	7820 8240
Działalność finansowa i ubezpieczeniowa	11964 11800	1728 1892	10236 9908
Obsługa rynku nieruchomości	16057 16972	12819 13619	3238 3353
Działalność profesjonalna, naukowa i techniczna	38364 39831	7233 7957	31131 31874
Administrowanie i działalność wspierająca	11929 12347	2120 2388	9809 9959
Administracja publiczna i obrona narodowa; obowiązkowe zabezpieczenie społeczne	2778 2749	2765 2740	13 9
Edukacja	13959 14075	7304 7429	6655 6646
Opieka zdrowotna i pomoc społeczna	21440 21990	2384 2508	19056 19482
Działalność związana z kulturą, rozrywką i rekreacją	6595 6730	3766 3894	2829 2836
Pozostała działalność usługowa	25691 25787	12363 12344	13328 13443

Podmioty gospodarki narodowej w województwie wielkopolskim
w podziale na subregiony
(stan 31.12.2015 r.)

RYNEK PRACY I WYNAGRODZENIA W WOJEWÓDZTWIE WIELKOPOLSKIM

Rynek pracy

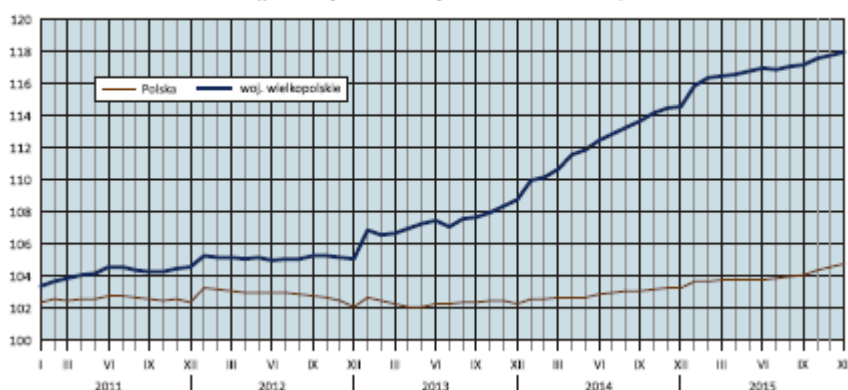
W grudniu 2015 r. na rynku pracy w województwie wielkopolskim utrzymała się tendencja wzrostowa przeciętnego miesięcznego zatrudnienia w sektorze przedsiębiorstw, obserwowana w odniesieniu do analogicznego okresu poprzedniego roku. Stopa bezrobocia rejestrowanego osiągnęła tu poziom niższy od notowanego przed rokiem i w dalszym ciągu była najniższa w kraju.

Przeciętne zatrudnienie w sektorze przedsiębiorstw w grudniu 2015 r. wyniosło 668,9 tys. osób, tj. o 0,2% więcej niż w listopadzie 2015 r. i o 3,0% więcej niż przed rokiem. W grudniu 2014 r. miesięczny wzrost zatrudnienia wyniósł 0,1%, natomiast roczny 5,4%. Podobnie jak

w poprzednich miesiącach, także w grudniu 2015 r. przeciętne zatrudnienie najbardziej zwiększyło się w sekcjach: administrowanie i działalność wspierająca (o 12,7% w porównaniu z grudniem poprzedniego roku) oraz transport i gospodarka magazynowa (o 8,4%), natomiast największy spadek zatrudnienia w ciągu roku wystąpił w przedsiębiorstwach związanych z górnictwem i wydobywaniem (o 15,9%) oraz zakwaterowaniem i gastronomią (o 9,7%). W strukturze zatrudnienia niezmiennie dominują dwie sekcje: przetwórstwo przemysłowe (gdzie koncentruje się 43,1% ogółu zatrudnionych w sektorze przedsiębiorstw) oraz handel; naprawa pojazdów samochodowych (29,9%). Na poziomie działów nadal największym zatrudnieniem wyróżniają się przedsiębiorstwa handlu detalicznego (19,6% ogółu zatrudnionych) i hurtowego (9,0%) oraz podmioty zajmujące się produkcją artykułów spożywczych (7,6%) i mebli (6,1%).

W całym roku 2015 przeciętne zatrudnienie w sektorze przedsiębiorstw wyniosło 662,7 tys. osób, tj. o 4,1% więcej niż przed rokiem (w 2014 r. roczny wzrost zatrudnienia wyniósł 4,8%). W 2015 r. największy wzrost zatrudnienia odnotowały sekcje administrowanie i działalność wspierająca (o 16,1%) oraz transport i gospodarka magazynowa (o 9,6%), a największy spadek – górnictwo i wydobywanie (o 22,7%) oraz zakwaterowanie i gastronomia (o 10,4%).

PRZECIĘTNE MIESIĘCZNE ZATRUDNIENIE W SEKTORZE PRZEDSIĘBIORSTW
(przeciętna miesięczna 2010 = 100)

Przeciętne zatrudnienie w sektorze przedsiębiorstw kształtowało się następująco:

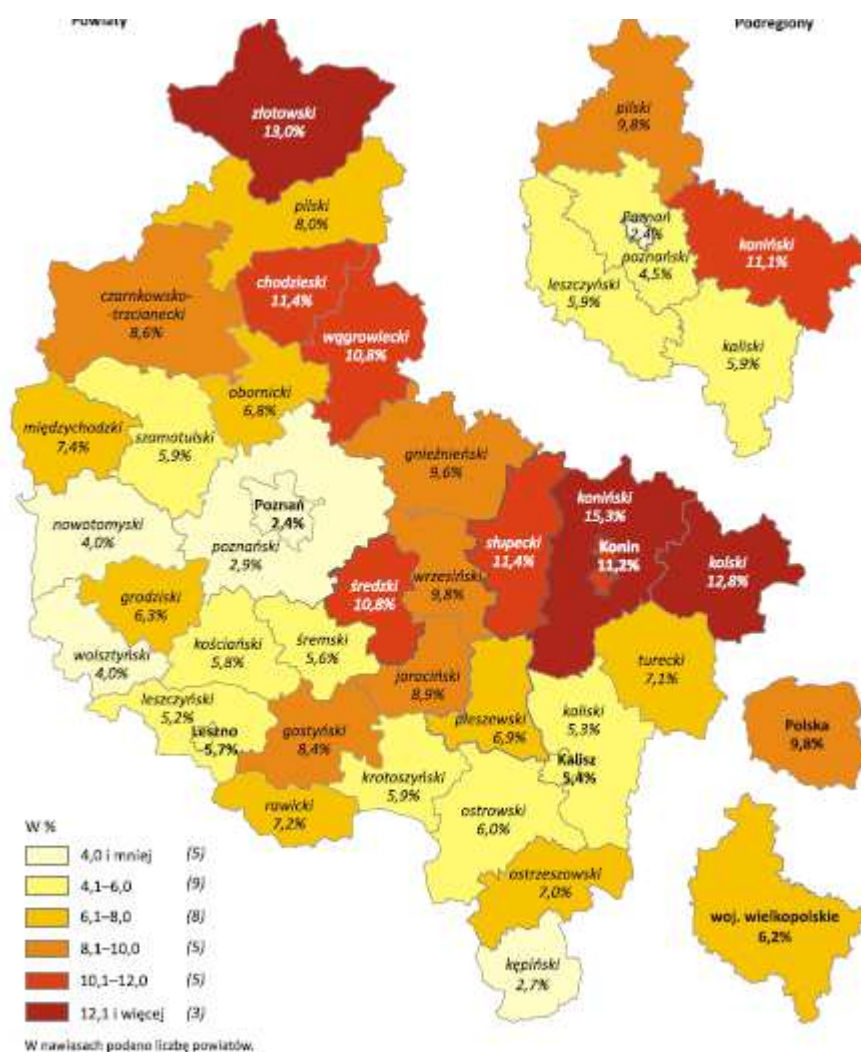
Wyszczególnienie	XII 2015		I-XII 2015	
	w tys.	XII 2014=100	w tys.	I-XII 2014=100
Ogółem	668,9	103,0	662,7	104,1
w tym:				
Przemysł	313,1	103,2	308,6	102,8
górnictwo i wydobywanie	5,7	84,1	5,9	77,3
przetwórstwo przemysłowe	288,5	103,7	283,9	103,8
wytwarzanie i zaopatrywanie w energię elektryczną, gaz, parę wodną i gorącą wodę ^a	7,9	98,9	8,0	95,3
dostawa wody; gospodarowanie ściekami i odpadami; rekultywacja ^a	11,0	103,7	10,8	102,7
Budownictwo	35,4	93,7	36,1	94,4
Handel; naprawa pojazdów samochodowych ^a	200,2	102,9	198,5	106,0
Transport i gospodarka magazynowa	42,8	108,4	42,7	109,6
Zakwaterowanie i gastronomia ^a	5,8	90,3	5,7	89,6
Informacja i komunikacja	10,3	104,1	10,2	106,4
Obsługa rynku nieruchomości ^a	7,4	98,3	7,4	100,0
Działalność profesjonalna, naukowa i techniczna ^a	14,4	98,0	14,6	104,3
Administrowanie i działalność wspierająca ^a	28,1	112,7	27,5	116,1

^a Nie obejmuje działów: Badania naukowe i prace rozwojowe oraz Działalność weterynaryjna.

Stopa bezrobocia rejestrowanego w Wielkopolsce w poszczególnych miesiącach 2015 roku

styczeń	8,0%	lipiec	6,5%
luty	8,1%	sierpień	6,4%
marzec	7,8%	wrzesień	6,2%
kwiecień	7,4%	październik	6,1%
maj	7,1%	listopad	6,1%
czerwiec	6,7%	grudzień	6,2%

STOPA BEZROBOCIA REJESTROWANEGO WEDŁUG POWIATÓW I PODREGIONÓW (stan 31.12.2015 r.)

W końcu grudnia 2015 r. liczba bezrobotnych zarejestrowanych w urzędach pracy wyniosła 93,3 tys. i była o 1,4 tys. (o 1,5%) większa niż w poprzednim miesiącu, ale o 23,1 tys. osób (o 19,8%) mniejsza niż w analogicznym okresie 2014 r. Kobiety stanowiły 57,7% ogółu zarejestrowanych bezrobotnych (przed rokiem 56,6%). Stopa bezrobocia rejestrowanego w grudniu 2015 r. wyniosła 6,2% i była o 0,1 p.proc. wyższa niż przed miesiącem, ale o 1,4 p.proc. niższa od notowanej przed rokiem. Dla całego kraju stopa bezrobocia rejestrowanego wyniosła 9,8%, co w stosunku do listopada 2015 r. oznacza wzrost o 0,2 p.proc., natomiast w odniesieniu do grudnia 2014 r. spadek o 1,6 p.proc. Stopa bezrobocia w województwie wielkopolskim pozostała najniższa w kraju, a wskaźnik niższy od zanotowanego dla Polski odnotowało jeszcze pięć województw: śląskie (8,2%), małopolskie (8,4%), mazowieckie (8,4%), dolnośląskie (8,6%) oraz pomorskie (9,0%).

Natężenie bezrobocia nie jest jednakowe w całym województwie. Największe nasilenie tego zjawiska obserwuje się w północnej i wschodniej części województwa wielkopolskiego. Najwyższą stopę bezrobocia, podobnie jak w poprzednich miesiącach, odnotowano w powiatach: konińskim (15,3% wobec 17,0% w grudniu poprzedniego roku), złotowskim (13,0% wobec 14,3%) oraz kolskim (12,8% wobec 14,5%), a najniższą w Poznaniu (2,4% wobec 3,1%) oraz powiatach kępińskim (2,7% wobec 3,4%) i poznańskim (2,9% wobec 3,4%). W grudniu 2015 r. w urzędach pracy zarejestrowano 16,6 tys. osób bezrobotnych, tj. o 9,7% więcej niż przed miesiącem, jednak o 2,1% mniej niż przed rokiem. Udział osób rejestrujących się po raz kolejny w ogólnej liczbie nowo zarejestrowanych w stosunku do grudnia 2014 r. wzrósł o 1,2 p.proc. (do 87,3%). Zwiększył się również udział absolwentów (o 1,1 p.proc. do 10,2%) oraz osób dotychczas niepracujących (o 0,4 p.proc. do 13,9%). Obniżył się natomiast odsetek osób zwolnionych z przyczyn dotyczących zakładu pracy (o 0,5 p.proc. do 5,7%).

W grudniu 2015 r. z ewidencji bezrobotnych wyrejestrowano 15,2 tys. osób, tj. o 1,1% więcej niż przed miesiącem, ale o 5,5% mniej niż w grudniu poprzedniego roku. Z tytułu podjęcia pracy (główniej przyczyny wyrejestrowania) z rejestru bezrobotnych wyłączono 9,3 tys. osób (przed rokiem 9,0 tys.).

Udział tej kategorii w ogólnej liczbie wyrejestrowanych bezrobotnych w ujęciu rocznym wzrósł o 5,4 p.proc. (do 61,0%). Zwiększył się również odsetek osób wyrejestrowanych w związku z rozpoczęciem szkolenia lub stażu u pracodawców (o 3,7 p.proc. do 5,1%). Zmalał natomiast udział bezrobotnych wykreślonych z ewidencji w wyniku niepotwierdzenia gotowości do podjęcia pracy (o 12,0 p.proc. do 17,2%) oraz dobrowolnej rezygnacji ze statusu bezrobotnego (o 0,9 p.proc. do 3,7%), a także odsetek bezrobotnych wyrejestrowanych z powodu nabycia praw emerytalnych lub rentowych (o 0,3 p.proc. do 0,7%). W końcu grudnia 2015 r. bez prawa do zasiłku pozostawało 78,2 tys. bezrobotnych, a ich udział w liczbie bezrobotnych ogółem w porównaniu z analogicznym miesiącem 2014 r. obniżył się o 1,1 p.proc. (do 83,8%).

Bezrobotni będący w szczególnej sytuacji na rynku pracy w końcu grudnia 2015 r. stanowili 85,7% ogółu bezrobotnych. Najliczniejszą grupę stanowili długotrwale bezrobotni, których udział w populacji bezrobotnych ogółem wyniósł 49,1%. Odsetek bezrobotnych w wieku poniżej 30 roku życia ukształtował się na poziomie 31,4% (w tym udział osób w wieku poniżej 25 roku życia wyniósł 16,7%). Osoby w wieku powyżej 50 roku życia stanowiły 26,3% bezrobotnych. Udział osób korzystających ze świadczeń pomocy społecznej wyniósł 2,2%, bezrobotnych posiadających co najmniej jedno dziecko w wieku do 6 roku życia – 17,2%, a osób posiadających dziecko niepełnosprawne w wieku do 18 roku życia – 0,1%. Odsetek bezrobotnych niepełnosprawnych ukształtował się na poziomie 7,8%.

Wyniki przeprowadzonego przez Wojewódzki Urząd Pracy w 31 powiatowych urzędach pracy województwa wielkopolskiego badania „Barometr zawodów” wykazała, że na poziomie regionu występują 44 zawody deficytowe. Wśród nich przeważającą grupę stanowią 24 zawody, których podjęcie wiąże się z wymogiem posiadania wykształcenia zawodowego (m.in.: fryzjer, kucharz, mechanik pojazdów samochodowych, lakiernik samochodowy, krawiec i pracownicy produkcji odzieży). Zanotowano również znaczącą grupę (13) zawodów związanych z branżą budowlaną: betoniarze i zbrojarze, cieśle i stolarze budowlani, tynkarze, posadzkarze, monterzy instalacji budowlanych.

Od potencjalnych pracowników z wykształceniem zawodowym pracodawcy wymagają również doświadczenia zawodowego (np. fryzjerzy, zawody związane z branżą budowlaną czy krawcy), ale także znajomości nowoczesnych trendów i technik pracy (fryzjerzy, krawcy, kucharze). W grupie zawodów deficytowych znalazło się również 12 takich, które wymagają wykształcenia wyższego niż zawodowe m.in. grafik komputerowy, programista oraz administrator stron internetowych, inżynier mechanik, nauczyciel przedmiotów zawodowych, opiekun osoby starszej lub niepełnosprawnej, pielęgniarka, przedstawiciel handlowy, samodzielny księgowy, specjalista automatyki i robotyki, spedytor i logistyk. Z uwagi na charakterystyczny dla Wielkopolski rozwój branży usług transportowych oraz spedycyjno-logistycznych (TSL) wystąpiło duże zapotrzebowanie na magazynierów, spedytorów i logistyków. Branża logistyczna i spedytorska rozwijała się w szybkim tempie, co spowodowało odczuwalny brak wykwalifikowanej kadry w tych zawodach. Ich wykonywanie związane jest bowiem z koniecznością posiadania specyficznych uprawnień w przypadku magazynierów (np. na obsługę wózka widłowego i innych urządzeń wspomagających pracę) oraz ze znajomością języków obcych (często innych niż język angielski czy niemiecki) oraz nienormowanym czasem pracy w przypadku spedytorów.

Wynagrodzenia

Przeciętne miesięczne wynagrodzenie brutto w sektorze przedsiębiorstw w województwie wielkopolskim w grudniu 2015 r. wyniosło 3906,91 zł i zwiększyło się o 3,0% w porównaniu z grudniem poprzedniego roku. Przed rokiem wzrost wynagrodzeń w skali miesiąca wyniósł 4,2%, a w ujęciu rocznym 3,2%.

Przeciętne miesięczne wynagrodzenie brutto w sektorze przedsiębiorstw kształtowało się następująco:

Wyszczególnienie	XII 2015		I-XII 2015	
	w zł	XII 2014=100	w zł	I-XII 2014=100
Ogółem	3906,91	103,0	3676,42	102,6
w tym:				
Przemysł.....	4188,74	104,1	3929,42	102,9
górnictwo i wydobywanie.....	5853,21	101,1	4963,66	96,3
przetwórstwo przemysłowe.....	4077,43	104,8	3837,08	103,5
wytwarzanie i zaopatrywanie w energię elektryczną, gaz, parę wodną i gorącą wodę ^a	6340,31	94,2	6572,15	102,6
dostawa wody, gospodarowanie ściekami i odpadami; rekultywacja ^a	4711,05	108,3	3834,70	104,4
Budownictwo.....	4195,45	103,7	4000,04	104,7
Handel; naprawa pojazdów samochodowych ^a	3303,33	101,4	3200,53	101,9
Transport i gospodarka magazynowa.....	3505,03	99,2	3345,63	101,3
Zakwaterowanie i gastronomia ^a	2489,13	102,6	2438,78	100,7
Informacja i komunikacja.....	6174,50	112,2	5928,88	111,5
Obsługa rynku nieruchomości ^a	4706,59	97,8	4368,06	99,4
Działalność profesjonalna, naukowa i techniczna ^a	5110,62	104,3	4730,94	103,2
Administrowanie i działalność wspierająca ^a	3181,96	105,2	2907,92	103,8

^a Nie obejmuje działów: Badania naukowe i prace rozwojowe oraz Działalność weterynaryjna.

W ciągu roku najbardziej wzrosły wynagrodzenia w sekcjach informacja i komunikacja (o 12,2%) oraz dostawa wody; gospodarowanie ściekami i odpadami; rekultywacja (o 8,3%), natomiast największy spadek dotyczył wytwarzania i zaopatrywania w energię elektryczną, gaz, parę wodną i gorącą wodę (o 5,8%).

W grudniu 2015 r. najwyższe wynagrodzenie otrzymali zatrudnieni w sekcjach: wytwarzanie oraz zaopatrywanie w energię elektryczną, gaz, parę wodną i gorącą wodę (o 62,3% wyższe od przeciętnego miesięcznego wynagrodzenia w sektorze przedsiębiorstw), informacja i komunikacja (o 58,0 % wyższe od średniej) oraz górnictwo i wydobywanie (o 49,8% wyższe od średniej). Najniższe wynagrodzenie utrzymało się tradycyjnie w przedsiębiorstwach sekcji zakwaterowanie i gastronomia (o 36,3% niższe od przeciętnego wynagrodzenia w sektorze przedsiębiorstw) oraz administrowanie i działalność wspierająca (o 18,6% niższe od średniej). W całym roku 2015 przeciętne miesięczne wynagrodzenie brutto w sektorze przedsiębiorstw ukształtowało się na poziomie 3676,42 zł, tj. o 2,6% wyższym od notowanego w okresie całego poprzedniego roku (w 2014 r. wzrost wynagrodzeń wyniósł 2,2%). W skali roku najbardziej zwiększyły się wynagrodzenia w sekcjach informacja i komunikacja (o 11,5%), natomiast spadek wynagrodzeń dotyczył tylko dwóch sekcji – górnictwa i wydobywania (o 3,7%) oraz obsługi rynku nieruchomości (o 0,6%).

INICJATYWY KLASTROWE W WOJEWÓDZTWIE WIELKOPOLSKIM

Przedsiębiorstwa województwa wielkopolskiego doceniają korzyści wynikające z różnych form współpracy w ramach klastrów – współdziałania opartego na geograficznej koncentracji. Przedsiębiorstwa, jednostki naukowe wraz z otoczeniem biznesowym oraz samorządy lokalne wiążą się siecią pionowych i poziomych zależności zapewniając możliwość synergicznej współpracy gospodarczej przy jednoczesnym zachowaniu konkurencji pomiędzy poszczególnymi firmami klastra.

Pod względem liczby podmiotów funkcjonujących w wybranych sektorach gospodarki, odpowiadających działalności inicjatyw klastrowych funkcjonujących w województwie wielkopolskim, największymi pozostają: budownictwo (45 tys.), medycyna (20 tys.), transport i logistyka (17 tys.) motoryzacja (16 tys.), turystyka (14 tys.), edukacja (13 tys.) i ICT (12 tys.). Z kolei koncentracja podmiotów z poszczególnych klastrów w województwie wielkopolskim na tle kraju wskazuje, że największą koncentracją charakteryzuje się klaster kotlarski. Choć dynamika liczby podmiotów w tej branży w latach 2009-2015, nie była najwyższa spośród badanych sektorów, to charakteryzowała się najwyższym wzrostem koncentracji w tym okresie. Ponad połowa (54%) nowych podmiotów zarejestrowanych w całym kraju w branży kotlarskiej powstała w Wielkopolsce. Podobna sytuacja dotyczy producentów mebli, gdzie udział województwa wielkopolskiego we wzroście liczby podmiotów w całej Polsce wyniósł 23%. W następstwie tego województwo wielkopolskie w obu wspomnianych klastrach – kotlarskim i meblarskim – posiada silną koncentrację podmiotów na tle Polski. Niemniej jednak istotną różnicą pomiędzy obiema branżami jest ich liczebność, podczas gdy producentów mebli w Wielkopolsce przybyło 863 w wspomnianym okresie, to w branży kotlarskiej wzrost był 27 razy mniejszy i wyniósł 32 podmioty.

Poza klastrami kotlarskim i meblarskim, silną koncentrację podmiotów w Wielkopolsce obserwuje się w rolnictwie, które stanowi potencjał dla rozwoju klastrów opierających się o przemysł spożywczy czy zagospodarowanie odpadów rolniczych. W wypadku rolnictwa, dostrzec można ujemny przyrost liczby podmiotów, których liczba spadła o 14% (tj. o 1,5 tys. podmiotów) w latach 2009-2015. Poza wymienionymi środowiskami klastrowymi, silną koncentracją w województwie wielkopolskim na tle kraju charakteryzują się również: motoryzacja, obróbka metali, sektor spożywczy i gospodarka odpadami.

Spśród wspomnianych powyżej środowisk, największy (procentowo) wzrost liczby podmiotów w województwie wielkopolskim w latach 2009-2015 osiągnęła branża związana z wytwarzaniem, przesyłaniem, dystrybucją i handlem energią elektryczną (branża energetyczna), w której wzrost liczby podmiotów osiągnął dynamikę 269%, w związku z czym na koniec I kw. 2015 r. w regionie funkcjonowało 688 podmiotów z tego obszaru. Stosunkowo wysoką dynamikę liczby podmiotów uzyskał sektor projektowania specjalistycznego (*design*), w którym przybyło 547 nowych podmiotów, co stanowiło niemal dwukrotny wzrost w wspomnianym okresie.

W 2012 roku 17 aktywnych inicjatyw klastrowych z terenu Wielkopolski wraz ze współdziałającym z nimi jednostkami otoczenia biznesu oraz jednostkami badawczo-rozwojowymi utworzyło Stowarzyszenie *Wielkopolskie Centrum Klasteringu*. Strategicznymi celami Stowarzyszenia pozostają: (1) integracja środowiska regionalnych liderów oraz animatorów powiązań kooperacyjnych oraz inicjatyw klastrowych, (2) budowa wspólnej przestrzeni społeczno-gospodarczej, sprzyjającej wdrożeniom innowacji (stworzenie Regionalnego Ekosystemu Klastrowego), (3) przekształcenie regionalnych powiązań kooperacyjnych w system klastrowych powiązań multilateralnych, w tym powiązań inicjatyw klastrowych z instytucjami otoczenia biznesu; parkami naukowo-technologicznymi, instytutami badawczymi, uczelniami wyższymi, przedsiębiorcami oraz samorządem gospodarczym, (4) określenie kierunków strategii inwestycyjnej przedsięwzięć klastrowych w regionie, jako elementu regionalnego systemu wspierania klastrów i zrzeszonych w nich podmiotów, (5) wyznaczenie spójnych ram wsparcia instytucjonalnego i finansowego rozwoju środowiska klastrowego województwa.

Inicjatywy klastrowe zarejestrowane na terenie województwa wielkopolskiego

Lp.	Nazwa	Miasto	Sektor / branża	Rok założenia	Liczba członków
1	Akademia Architekta	Poznań	budownictwo i wykończenie wnętrz	2013	15
2	Klaster Meblowy Południowej Wielkopolski	Kępno	meblarstwo	2014	11
3	Klaster Informatyczny w Lesznie	Leszno	IT	2014	19
4	Klaster Innowacje IT	Poznań	IT	2014	20
5	Zachodni Klaster Transportowo Logistyczny	Poznań	transport	2014	12
6	Klaster Leszczyńskie Smaki	Leszno	spożywcza	2010	26
7	Wielkopolski Klaster Mebel Design	Poznań	meblarstwo	2011	16
8	Leszczyński Klaster Budowlany	Leszno	budownictwo	2010	34
9	Klaster Przetwórców Szkła Budowlanego	Wysogotowo	budownictwo	2011	24
10	SynergIT Klaster Informatyczny	Dąbrowa k/Poznania	IT	2010	35

11	Poznański Klaster Edukacyjny	Poznań	mechatronika	2010	12
12	Waste-Klaster	Poznań	gospodarka odpadami	2010	100
13	Wielkopolski Klaster Kolejowy	Ostrów Wielkopolski	przemysł maszynowy	2012	28
14	Swarzędzki Klaster Producentów Mebli	Swarzędz	meblarstwo	2012	15
15	ECDF mKlaster	Poznań	IT / technologie mobilne	2011	47
16	Klaster Wielkopolski Biogaz	Cerekwica	energetyka	2011	14
17	Polski Klaster Innowacyjnych Technologii Kuźniczych "Hefajstos"	Poznań	metalowa, przemysł kuźniczy	2012	38
18	Żywność dla Zdrowia Food4Good	Kalisz	spożywcza, żywność funkcjonalna	2011	14
19	e-Commerce Connections	Poznań	IT	2011	20
20	Klaster Spożywczy Południowej Wielkopolski	Kalisz	spożywcza	2009	52
21	Klaster Poligraficzno-Reklamowy w Lesznie	Leszno	poligrafia, wydawnictwa, reklama	2006	46
22	Pleszewski Klaster Kotlarski	Pleszew	mechaniczna / ciepłownictwo	2003	80
23	Wielkopolski Klaster Lotniczy	Kalisz	lotnictwo	2009	34
24	Wielkopolski Klaster Teleinformatyczny Wklaster	Poznań	IT	2008	111
25	Ostrowski Klaster Automatyki Przemysłowej	Ostrów Wielkopolski	automatyka przemysłowa	2009	10
26	Klaster Turystyczny Dolina Noteci	Piła	turystyka	2009	35
27	Klaster Rozwoju Obszarów Wiejskich	Poznań	rolnicza	w trakcie rejestracji	brak danych

ATRAKCYJNOŚĆ INWESTYCYJNA WOJEWÓDZTWA WIELKOPOLSKIEGO

Województwo wielkopolskie charakteryzuje się ponadprzeciętną ogólną atrakcyjnością inwestycyjną, o czym świadczy przyznanie województwu klasy C wg wskaźnika potencjalnej atrakcyjności inwestycyjnej PAI 2_GN.

Region uzyskał także wysokie oceny potencjalnej atrakcyjności inwestycyjnej dla przemysłu kapitałochłonnego i pracochłonnego (klasa C) oraz handlu i napraw (klasa C). Atrakcyjność inwestycyjną określona została również na podstawie wskaźników rzeczywistej atrakcyjności inwestycyjnej (RAI), opartych na mikroklimatach takich jak: produktywność majątku trwałego, produktywność pracy, samofinansowanie JST oraz nakłady inwestycyjne. Region uzyskał ponadprzeciętne oceny wskaźników RAI dla gospodarki narodowej (klasa C),

przemysłu (klasa B), handlu i napraw (klasa A), działalności profesjonalnej, naukowej i technicznej (klasa B) oraz zakwaterowania i gastronomii (klasa C).

Województwo wielkopolskie zostało sklasyfikowane na 198 miejscu wśród wszystkich 270 regionów Unii Europejskiej (poziom: NUTS 2). Zajęte miejsce klasyfikuje województwo nadal jako posiadające niską atrakcyjność inwestycyjną (klasa E). Kapitał ludzki (klasa A) pozostawał czynnikiem przewagi konkurencyjnej województwa. Kapitał ludzki został najlepiej oceniony wśród polskich województw oraz jako 15. wśród wszystkich regionów Unii Europejskiej. Mocnymi stronami województwa wielkopolskiego w kategoriach atrakcyjności inwestycyjnej były m.in. rozbudowana infrastruktura techniczna, zaawansowana infrastruktura społeczna oraz chłonność rynku (liczba potencjalnych konsumentów i ich zamożność, czyli możliwość nabywania towarów i usług).

Województwo wielkopolskie jest bardziej atrakcyjne inwestycyjnie niż szereg regionów w wybranych państwach Unii Europejskiej:

Austria: Burgenland;

Belgia: powincja Luxembourg;

Francja: Guyane, Picardie;

Hiszpania: Andalucia, Canarias, Castilla-La Mancha, Extremadura, Murcia;

Holandia: prowincja Drenthe;

Niemiecy: Sachsen-Anhalt,

Portugalia: Alentejo, Algarve, Centro, Norte, Região Autónoma da Madeira,

Região Autónoma dos Açores

Wielka Brytania: Cornwall and Isles of Scilly, Lincolnshire, West Wales and The Valleys

Włochy: Abruzzo, Basilicata, Calabria, Campania, Molise, Puglia, Sardegna, Sicilia.

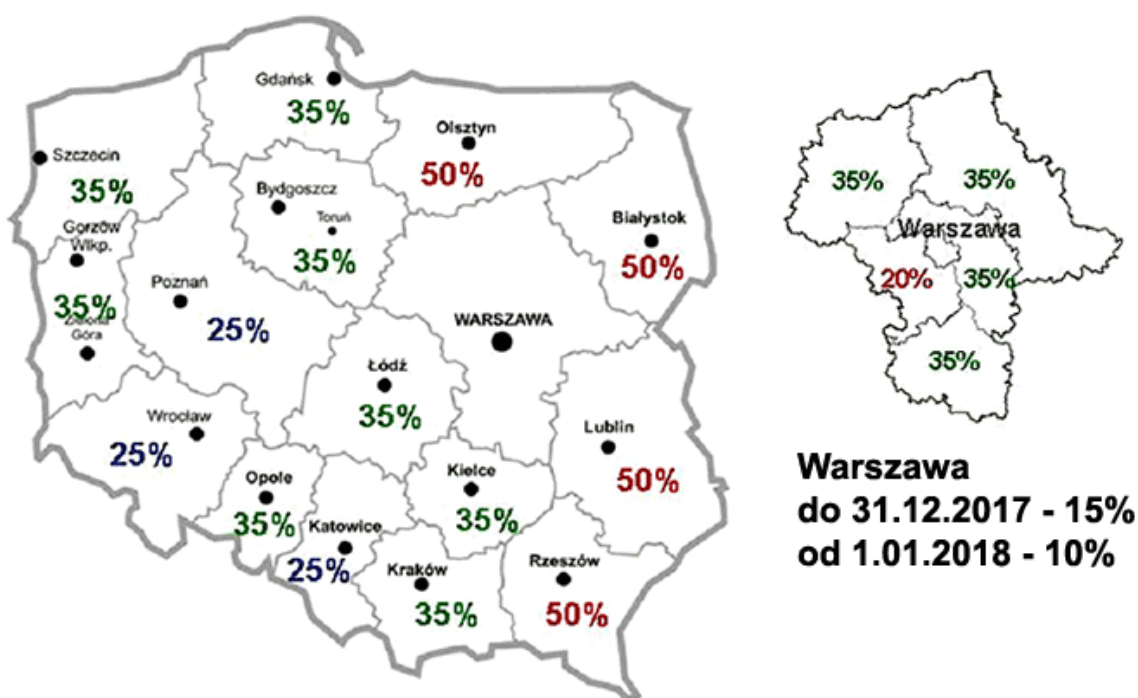
Rozwój instytucji otoczenia biznesu w województwie wielkopolskim w 2015 r. stanowił ważny czynnik podnoszenia jego atrakcyjności inwestycyjnej. Szczególną rolę odgrywały instytucje wspierające przedsiębiorczość, rozwiązania proinwestycyjne, komercjalizację badań naukowych i innowacyjność przedsiębiorstw (izby gospodarcze, stowarzyszenia, jednostki badawczo-rozwojowe itd.). Platformą doradczą Samorządu Województwa Wielkopolskiego w obszarze wspierania przedsiębiorczości oraz wdrażania innowacji w gospodarce stało się Wielkopolskie Forum Inteligentnych Specjalizacji, które rozpoczęło swoją działalność w dniu 19.12.2014 r. W skład Forum oraz jego 6 grup roboczych (GRF) wchodziło w 2015 r. łącznie ponad 200 przedstawicieli biznesu, nauki oraz samorządów lokalnych.

Wsparcie działalności MŚP stanowiło również cel działalności Wielkopolskiego Centrum Obsługi Inwestorów i Eksporterów (COIE), działającego w strukturze organizacyjnej Departamentu Gospodarki Urzędu Marszałkowskiego Województwa Wielkopolskiego. Zadanie realizowane było poprzez ułatwienie przedsiębiorstwom, jak również branżowym organizacjom zrzeszającym przedsiębiorców, dostępu do kompleksowych, wysokiej jakości usług informacyjnych w zakresie niezbędnym do planowania, organizowania oraz realizacji eksportu i/lub inwestycji poza granicami Polski. W 2015 r. Centrum udzieliło informacji specjalistycznych 636 przedstawicielom przedsiębiorstw z województwa wielkopolskiego.

Istotnym elementem wsparcia pozostawała również działalność Centrum Obsługi Inwestora Stowarzyszenia Gmin i Powiatów Wielkopolski. W 2015 r. COI prowadziło internetową bazę ofert terenów inwestycyjnych w województwie wielkopolskim, jak również rozpoczęło realizację cyklu subregionalnych szkoleń na temat przygotowywania ofert inwestycyjnych i pozyskiwania inwestora do gmin.

Istotnym czynnikiem wpływającym na poziom atrakcyjności inwestycyjnej regionu pozostała mapa pomocy regionalnej na lata 2014 – 2020 r. obowiązująca na mocy Rozporządzenie Rady Ministrów z dnia 30.06.2014 r. Pomoc regionalna nie obejmuje przedsiębiorców zagrożonym w rozumieniu właściwych przepisów unijnych dotyczących pomocy państwa na ratowanie oraz restrukturyzację zagrożonych przedsiębiorstw, jak również działających w sektorach wyłączonych (hutnictwa żelaza i stali, włókien syntetycznych, rybołówstwa oraz akwakultury, rolnictwa rozumianego jako produkcja pierwotna, przetwórstwa oraz wprowadzania do obrotu produktów rolnych, leśnictwa, transportu i energetyki). Z pomocy regionalnej wyłączone zostały również porty lotnicze.

Mapa pomocy regionalnej określa regiony państwa członkowskiego, które kwalifikują się do krajowej regionalnej pomocy inwestycyjnej na mocy unijnych zasad pomocy państwa, oraz maksymalne poziomy pomocy dla przedsiębiorstw w kwalifikujących się regionach:

W 2015 roku działały na terenie województwa wielkopolskiego następujące podstrefy pięciu Specjalnych Stref Ekonomicznych:

1. Kamiennogórskiej SSE Małej Przedsiębiorczości(1) – Ostrów Wielkopolski;
2. Kostrzyńsko-Słubickiej SSE (11) - Buk, Chodzież, Krobia, Nowy Tomyśl, Poznań, Przemęt, Stęszew, Swarzędz, Śmigiel, Wągrowiec i Wronki;
3. Łódzkiej SSE (6) - Kalisz, Koło, Nowe Skalmierzyce, Ostrzeszów, Przykona i Turek;
4. Pomorskiej SSE (2) – Czarnków i Piła;
5. Wałbrzyskiej SSE Invest Park Sp. z o.o.(8) – Jarocin, Kalisz, Kościan, Krotoszyn, Leszno, Rawicz, Śrem i Września.

Podstrefy Specjalnych Stref Ekonomicznych w województwie wielkopolskim zajmowały łącznie powierzchnię ponad 1037 ha, w tym zagospodarowanych było ponad 656 ha.

Pod względem powierzchni zagospodarowanej największymi pozostawały podstrefa Wałbrzyskiej SSE (370,88 ha) oraz podstrefa Kostrzyńsko-Słubickiej SSE (165,89 ha),

najmniejsza natomiast podstrefa Kamiennogórskiej SSE (3,92 ha). Liczba utworzonych miejsc pracy wyniosła we wszystkich podstrefach wielkopolskich ponad 20 tysięcy.

Wiodącymi branżami w podstrefach były: metalowa, motoryzacyjna, budowlana, wyrobów z tworzyw sztucznych, urządzeń elektrycznych i optycznych, meblarska, chemiczna, wyrobów sanitarnych, konstrukcji stalowych/aluminiowych, opakowań i produkcji gazów technicznych. Pierwotne przywileje dla inwestorów działających w Specjalnych Strefach Ekonomicznych miały być zlikwidowane już w 2014 roku. Dnia 23.07.2013 r. Rada Ministrów zmieniła 14 rozporządzeń dotyczących SSE, przedłużając okres funkcjonowania stref do 31.12.2026 r.

Literatura

Dokument roboczy służb Komisji Europejskiej. Sprawozdanie krajowe – Polska 2016 r.

Wyd.: Komisja Europejska, Bruksela, 26.02.2016 r. .

Imponujące wyniki handlu zagranicznego. Komentarz ekonomiczny

Wyd.: Stowarzyszenie Eksporterów Polskich, Warszawa, 07.03.2016 r.

EUROSTAT News Release No. 39/2016 : 2014 GDP per capita in 276 EU regions

Wyd. : EUROSTAT, Bruksela, 26.02.2016 r.

Wielkopolskie klastry - ekosystem wsparcia i rozwoju inicjatyw klastrowych wraz z systemem wyboru regionalnych klastrów kluczowych

Materiał własny UMWW, grudzień 2015 r.

Produkt krajowy brutto w województwie wielkopolskim w 2013 r.

Wyd.: Urząd Statystyczny w Poznaniu, grudzień 2015 r.

Atrakcyjność inwestycyjna regionów 2015. Województwo wielkopolskie

Wyd.: Polska Agencja Informacji i Inwestycji Zagranicznych SA, Warszawa, grudzień 2015 r.

Barometer zawodów: Raport podsumowujący badanie w województwie wielkopolskim

Wyd. : Wojewódzki Urząd Pracy w Krakowie, Kraków 2015

Komunikat o sytuacji społeczno-gospodarczej województwa wielkopolskiego w grudniu 2015

Wyd. Urząd Statystyczny w Poznaniu, styczeń 2016 r.

Raport o sytuacji mikro i małych firm w roku 2015

Wyd. Bank Pekao SA Warszawa, styczeń 2016 r.

Biuletyn Statystyczny Województwa Wielkopolskiego IV/2015

Wyd.: Urząd Statystyczny w Poznaniu, luty 2016 r.

Aktywność ekonomiczna ludności w województwie wielkopolskim w IV kwartale 2015 r.

Wyd.: Urząd Statystyczny w Poznaniu, marzec 2016 r.

Zmiany strukturalne grup podmiotów gospodarki narodowej w rejestrze REGON 2015.

Wyd.: Główny Urząd Statystyczny, marzec 2016 r.

Opracowania i materiały własne Departamentu Gospodarki UMWW

Opracowanie

Stanisław H. Kaj

Główny Specjalista

Oddział Innowacji i Przedsiębiorczości (DRG-1)

Departament Gospodarki UMWW

Poznań, 27.04.2016 r.